

๖๖
ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เรื่อง ประโยค

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

เล่มที่ ๑ ลักษณะของประโยคและประโยคสามัญ

โดย นางบุญธรรม รุ่งเรือง
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนครบุรี อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ประโยค ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เล่มที่ ๑ ลักษณะของประโยคและประโยคสามัญ เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจบทเรียนได้ด้วยตนเอง เพราะผู้จัดทำได้นำเสนอเนื้อหาไปทีละน้อย มีตัวอย่างของประโยคพร้อมภาพประกอบ มีการวิเคราะห์โครงสร้างของประโยค มีคำอธิบายประกอบเพื่อให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น ซึ่งนักเรียนจะได้ศึกษาบทเรียนแบบค่อยเป็นค่อยไป มีแบบฝึกเสริมประสบการณ์ให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้ และมีแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน พร้อมเฉลยคำตอบให้นักเรียนได้ทราบความก้าวหน้าและซ่อมเสริมตนเองตามศักยภาพโดยไม่ต้องอาศัยใคร ขอเพียงแต่นักเรียนมีความตั้งใจ มีวินัย มีความซื่อสัตย์ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเล่มนี้ จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจโครงสร้างของประโยค นำไปใช้ในการสื่อสารสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน จนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย ส่งเสริมความเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขในการดำรงชีวิต

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและผู้ศึกษาเรียนรู้ได้เข้าใจในโครงสร้างของประโยคที่ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันมากขึ้นต่อไป

บุญธรรม รุ่งเรือง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. คำชี้แจง	(๑)
๒. คำชี้แจงสำหรับครู	(๒)
๓. คำชี้แจงสำหรับนักเรียน	(๓)
๔. แผนภูมิลำดับขั้นการเรียนรู้	(๔)
๕. สาระ/มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	(๕)
๖. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน	(๖)
๗. ลักษณะของประโยค	๑
๘. ประโยคสามัญ	๓
๙. แบบฝึกเสริมประสบการณ์ที่ ๑	๕
๑๐. แบบฝึกเสริมประสบการณ์ที่ ๒	๑๐
๑๑. แบบฝึกเสริมประสบการณ์ที่ ๓	๑๑
๑๒. เฉลยแบบฝึกเสริมประสบการณ์ที่ ๑	๑๔
๑๓. เฉลยแบบฝึกเสริมประสบการณ์ที่ ๒	๑๕
๑๔. เฉลยแบบฝึกเสริมประสบการณ์ที่ ๓	๑๖
๑๕. เฉลยแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน	๑๘
๑๖. บรรณานุกรม	๒๐

คำชี้แจง

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ประโยค ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เล่มที่ ๑ ลักษณะของประโยคและประโยคสามัญ เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งนักเรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ต้องเป็นบุคคลที่รู้จักแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะในการดำเนินชีวิต สำหรับทักษะในการสื่อสารเป็นทักษะหนึ่งที่ต้องเรียนรู้ โดยเฉพาะเรื่อง ประโยค ที่นักเรียนมีความรู้สึกลำบากเปรียบเสมือนยาขมหม้อใหญ่ ซึ่งหากนักเรียนได้ศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองชุดนี้แล้ว จะทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจโครงสร้างของประโยคได้ดีขึ้น สามารถนำไปใช้ในการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

ดังนั้น ผู้จัดทำจึงได้จัดทำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ประโยค ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ลักษณะของประโยคในการสื่อสารได้ถูกต้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ และการดำรงชีวิต ซึ่งชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ประโยคนี้ ประกอบด้วยเรื่องย่อย จำนวน ๖ เล่ม ดังนี้

เล่มที่ ๑ ลักษณะของประโยคและประโยคสามัญ

เล่มที่ ๒ ประโยครวม

เล่มที่ ๓ ประโยคซ้อน

เล่มที่ ๔ ลักษณะของประโยคซับซ้อน

และประโยคสามัญซับซ้อน

เล่มที่ ๕ ประโยครวมซับซ้อน

เล่มที่ ๖ ประโยคซ้อนซับซ้อน

สำหรับเล่มที่ ๑ นี้จะประกอบด้วย สารนำรู้ ได้แก่ ความหมายของประโยค ลักษณะของประโยค ชนิดของประโยค ประโยคสามัญ ลักษณะของประโยคสามัญ ซึ่งนักเรียนจะต้องเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

๑. ศึกษาคำชี้แจงสำหรับครู สำหรับนักเรียนให้เข้าใจ

๒. ปฏิบัติตามคำชี้แจงการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเคร่งครัด

ด้วยความมีวินัย ซื่อสัตย์

คำชี้แจง

เมื่อครูผู้สอนนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปใช้ในการเรียนการสอนควรปฏิบัติดังนี้

๑. ศึกษาตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ ในการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองให้เข้าใจ
๒. การจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องใช้ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้
๓. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ แบบปรนัย ชนิด ๔ ตัวเลือก
๔. การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาไปตามลำดับ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล แม้ว่าจะเป็นการเรียนรู้แบบรายบุคคล หากพบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขณะเรียน ควรอบรมคุณธรรม จริยธรรม เช่น ความตั้งใจเรียน ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ เป็นต้น
๕. เมื่อสิ้นสุดการศึกษาเรียนรู้เนื้อหาในเรื่องนั้น ๆ ครูควรเน้นย้ำให้นักเรียนทบทวนความรู้ความเข้าใจด้วยการทำแบบฝึกเสริมประสบการณ์ หรือเรียกว่า แบบฝึกหัดให้ครบทุกกิจกรรม
๖. ขณะทำกิจกรรมครูควรสังเกตพฤติกรรม และให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด
๗. เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน ซึ่งกำหนดเกณฑ์การผ่านร้อยละ ๘๐
๘. หากนักเรียนคนใดไม่ผ่านเกณฑ์ จากแบบทดสอบ ๑๐ ข้อ นักเรียนต้องถูก ๘ ข้อ โปรดแจ้งให้นักเรียนศึกษาบทเรียนนี้อีกครั้ง ซึ่งอาจใช้นอกเวลาเรียน
๙. หลังจากเรียนจบบทเรียนในแต่ละชั่วโมง ให้นักเรียนเก็บเอกสารชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อความสะดวกในการนำไปใช้ในครั้งต่อไป

คำชี้แจงสำหรับ

ก่อนที่นักเรียนจะนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปใช้ในการเรียน ควรปฏิบัติดังนี้

๑. ศึกษาคำชี้แจงการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และปฏิบัติตามขั้นตอน
๒. ศึกษาตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ ในการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้
๓. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ แบบปรนัย ชนิด ๔ ตัวเลือกลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้
๔. ศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นรายบุคคลโดยศึกษาเนื้อหา พร้อมทั้งตัวอย่างที่มีคำอธิบายให้นักเรียนได้สร้างความเข้าใจด้วยตนเองแบบค่อยเป็นค่อยไป หากมีข้อสงสัยให้ขอคำแนะนำจากครูผู้สอน
๕. เมื่อศึกษาเนื้อหาของบทเรียนจนเป็นที่เข้าใจแล้ว ให้นักเรียนทำแบบฝึกเสริมประสบการณ์ หรือแบบฝึกหัดนั้นเอง ลงในกระดาษที่แจกให้ เพื่อทบทวนความเข้าใจ ตรวจสอบคำตอบจากแบบเฉลยท้ายชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งนักเรียนต้องมีวินัย และความซื่อสัตย์โดยไม่ดูเฉลยก่อนเวลาอันเหมาะสม
๖. เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน ซึ่งกำหนดเกณฑ์การผ่านร้อยละ ๘๐
๗. หากนักเรียนคนใดไม่ผ่านเกณฑ์ จากแบบทดสอบ ๑๐ ข้อ นักเรียนต้องถูก ๘ ข้อ ให้นักเรียนศึกษาบทเรียนนี้อีกครั้ง ซึ่งอาจใช้นอกเวลาเรียน
๘. หลังจากเรียนจบบทเรียนในแต่ละชั่วโมง ให้นักเรียนเก็บเอกสารชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อความสะดวกในการทำไปใช้ในครั้งต่อไป

แผนภูมิลำดับขั้นตอนการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สาระ/มาตรฐาน**สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย**

**มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลง
ของภาษาและพลังของ ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษา
ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ**

ตัวชี้วัด

๑. วิเคราะห์โครงสร้างประโยคสามัญ ประโยครวม
และประโยคซ้อน
๒. วิเคราะห์โครงสร้างประโยคซับซ้อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของประโยคได้
๒. อธิบายลักษณะของประโยคได้
๓. วิเคราะห์โครงสร้างประโยคได้
๔. บอกความหมายของประโยคสามัญได้
๕. บอกลักษณะของประโยคสามัญพร้อมยกตัวอย่างได้
๖. วิเคราะห์โครงสร้างประโยคสามัญได้
๗. แ่่งประโยคสามัญได้

แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน
เรื่อง ลักษณะของประโยคและประโยคสามัญ

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่เห็นว่าถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. ประโยคมีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. คำที่นำมาเรียงกันตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไป
- ข. ถ้อยคำที่นำมาใช้ในการสื่อสารสร้างความเข้าใจกัน
- ค. คำที่นำมาเรียงกันตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปมีความหมายพอเข้าใจได้
- ง. คำตั้งแต่ ๒ คำ ขึ้นไปมาเรียงกันอย่างเป็นระเบียบ มีใจความสมบูรณ์

๒. ข้อใดเป็นประโยค

- ก. น้ำเดือด
- ข. แสงแดดยามเช้าของวันนี้
- ค. เสื้อแขนยาวลายจุดดำสลับขาว
- ง. นกนางเขนสองตัวบนยอดไม้

๓. ประโยคข้อใดเน้นประธาน

- ก. หวังมีือบฝ่ายค้านปะทะฝ่ายรัฐบาล
- ข. เรือประมงถูกเรือขนน้ำมันชนกลางอ่าวไทย
- ค. ตำรวจจับผู้ค้ายาเสพติด ๑๒ คน
- ง. นวนิยายได้รับการดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์

๔. ข้อใดเป็นประโยคสามัญ

- ก. รถเล่นมาดี ๆ ก็พลิกคว่ำ
- ข. จูเจียวเกาะกิ่งไม้ที่ริมรั้ว
- ค. แม่น้ำชีไหลเซาะตลิ่งพังทลาย
- ง. คุณตาร่ำรวยเงินแต่เพื่อน ๆ ว่างรอบสนาม

๕. ข้อใดเป็นประโยคที่มีใจความเดียว

- ก. ปลาหมอตายเพราะปาก
- ข. เขาตายเพราะกินปลาหมอ
- ค. ปลาหมอตายเพราะน้ำแห้ง
- ง. เขาชอบกินปลาหมอที่ทอดกรอบ